

Bijlage 1

Toelichting op ambities en categorie-indeling (wettelijke taken, bestuurlijke afspraken met derden, eigen beleid).

– Deltabijeenkomst 12 september 2024 –

1. Definitie categorieën van de taakstelling en ambities van het waterschap

- A. Wettelijk
- B. Bestuurlijke afspraken met derden
- C. Zelf opgelegde ambities

1.1. Wettelijk

Wettelijke kerntaken

Definitie: De taken die wettelijk zijn toebedeeld aan het waterschap, zoals het beheren van waterpeilen, zuiveren van afvalwater en beschermen tegen overstromingen.

- **Waterkwantiteit:** Zorgen voor voldoende water in droge periodes en het afvoeren van overtollig water bij hevige regenval. Dit omvat het beheer van waterpeilen, dijken, stuwen en gemalen.
- **Waterkwaliteit:** Zorgen voor een goede waterkwaliteit. Dit omvat onder meer het zuiveren van rioolwater, het voorkómen van waterverontreiniging door derden en de zorg voor een goede ecologische waterkwaliteit (KRW).
- **Waterveiligheid:** Het onderhouden en versterken van dijken, duinen en andere waterkeringen om overstromingen te voorkomen.

Wettelijke verplichtingen

Definitie: De regels en richtlijnen waaraan het waterschap zich moet houden bij haar taakuitoefening. Dit omvat een breed scala aan wet- en regelgeving op zowel Europees als nationaal niveau, die de uitvoering van de taken van het waterschap beïnvloeden en kaders stellen waarbinnen gewerkt moet worden.

Voorbeelden van relevante wet- en regelgeving:

- **Omgevingswet:** Bundeling van regels over de fysieke leefomgeving, met gevolgen voor de procedures en werkwijze van waterschappen (o.a. één waterschapsverordening, Digitaal Stelsel Omgevingswet, projectbesluiten en participatie). Klimaatadaptatie speelt hierbij een belangrijke rol.
- **Waterschapswet, Waterwet:** Grotendeels opgegaan in de omgevingswet.
- **Europese Kaderrichtlijn Water (KRW):** Gericht op het bereiken van een goede ecologische en chemische toestand van het water, en het voorkomen van achteruitgang van de waterkwaliteit.
- **Natura 2000:** Bescherming van specifieke natuurgebieden en soorten, ook in relatie tot klimaatverandering.
- **Deltawet waterveiligheid en zoetwatervoorziening:** Waarborgen van waterveiligheid en zoetwatervoorziening, ook onder veranderende klimaatomstandigheden.
- **Besluit activiteiten leefomgeving**
- **Overige wet- en regelgeving:** Er zijn nog vele andere wetten en regels van toepassing op waterschappen, zoals de Monumentenwet (behoud van cultureel erfgoed), de Wet milieubeheer (lozingen en emissies), de Wet ruimtelijke ordening (inrichting van het gebied) en specifieke regelgeving rondom grondwaterbeheer, waterkwaliteit en waterveiligheid.

Opmerking: De bovenstaande lijst is niet uitputtend en de specifieke wet- en regelgeving kan variëren, afhankelijk van de context.

1.2. Bestuurlijke afspraken met derden

Definitie: De overeenkomsten die het waterschap (veelal als sector) sluit met andere overheden (Rijk, provincies, gemeenten) en/of met partners over de aanpak van zowel maatschappelijke opgaven als wateropgaven, zoals het Klimaatakkoord, Bestuursakkoord Water en regionale waterprogramma's en/of samenwerkingsovereenkomsten.

Met het Rijk:

- **Bestuursakkoord Water (BAW):** Dit is een meerjarig samenwerkingsakkoord tussen Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen over de aanpak van wateropgaven. Het BAW bevat afspraken over waterveiligheid, zoetwatervoorziening, waterkwaliteit en ruimtelijke adaptatie. WDODelta is actief betrokken bij de uitvoering van het BAW in haar beheergebied.
- **Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW):** Het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) richt zich op waterveiligheid, wateroverlast, watertekort en waterkwaliteit. WDODelta voert maatregelen uit zoals dijkversterkingen en waterberging in hun regio. Ze werken samen met andere overheden om de doelen van het NBW te bereiken.
- **Kaderrichtlijn Water (KRW):** WDODelta werkt op nationaal niveau samen met en het Rijk (en andere overheden) aan de implementatie van de Europese Kaderrichtlijn Water, die gericht is op het bereiken van een goede ecologische en chemische toestand van het water.
- **Klimaatakkoord:** Het Klimaatakkoord streeft naar een vermindering van de CO₂-uitstoot met 49% in 2030 en 95% in 2050 door middel van maatregelen in sectoren zoals elektriciteit, industrie, mobiliteit, gebouwde omgeving en landbouw. Via het waterbeheerprogramma draagt WDODelta bij aan deze doelen door te werken aan energieneutraliteit, broeikasgasreductie en circulariteit.
- **Grondstoffenakkoord:** Het Grondstoffenakkoord streeft naar een circulaire economie in 2050 door het verminderen, vervangen, verlengen en recyclen van grondstoffen. WDODelta draagt bij door te streven naar 50% minder grondstoffengebruik in 2030.

Met Provincie Drenthe en Provincie Overijssel:

- **Provinciale Omgevingsvisies:** WDODelta stemt haar beleid af op de provinciale omgevingsvisies van Drenthe en Overijssel, waarin de ambities en doelstellingen voor de fysieke leefomgeving zijn vastgelegd.
- **Regionale Waterprogramma's:** WDODelta werkt binnen het deelstroomgebied Rijn-Oost samen met de provincies (en andere overheden) aan de uitvoering van de regionale waterprogramma's, waarin concrete plannen zijn opgenomen voor het bereiken van de doelen van waterkwaliteit en het BAW.
- **Waterbeheerplannen:** WDODelta stelt haar eigen waterbeheerplannen op, die worden vastgesteld door de provincies. Deze plannen beschrijven de doelen en waterhuishoudkundige maatregelen die WDODelta neemt in haar beheergebied.

Met andere partners:

- **Gemeenten:** WDODelta werkt samen met gemeenten aan de uitvoering van watertaken, zoals de aanleg en het onderhoud van riolering en de inrichting van de openbare ruimte, en verbetering van de waterkwaliteit. De uitvoering van plannen voor klimaatadaptatie (DPRA) vanuit gezamenlijk vastgesteld beleid (Regionale adaptatie strategie) in de DPRA werkregio's Fluvius en RIVUS.
- **Waterschappen:** WDODelta werkt samen met andere waterschappen aan grensoverschrijdende wateropgaven, zoals het beheer van grote rivieren en kanalen.
- **Agrarische sector:** WDODelta werkt samen met agrariërs aan maatregelen voor schoon en voldoende water in het landelijk gebied, zoals het verminderen van de uitspoeling van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen.
- **Natuurorganisaties:** WDODelta werkt samen met natuurorganisaties aan het beheer en de ontwikkeling van natuurgebieden in relatie tot water.
- **Overige afspraken:**

Naast deze formele afspraken maakt WDODelta ook regelmatig afspraken met andere partijen op projectbasis, bijvoorbeeld over de uitvoering van specifieke (water)projecten of het gezamenlijk ontwikkelen van kennis en innovatie.

1.3. Zelf opgelegde ambities

Definitie: De ambities die het waterschap zichzelf, bovenop wettelijke taken, de wettelijke verplichtingen en bestuurlijke afspraken heeft opgelegd.

2. Bestuurlijke bewegingsruimte

In dit deel volgt een korte beschouwing op de bestuurlijke bewegingsruimte per categorie, met een onderbouwing hiervan.

2.1. Wettelijk

- **Geen tot zeer beperkte bewegingsruimte:** De wettelijke taken zijn vastgelegd in wet- en regelgeving. Waterschappen hebben weinig ruimte om hiervan af te wijken. Ze moeten voldoen aan de wettelijke normen en eisen voor waterkwantiteit, waterkwaliteit en waterkeringen.
- **Focus op uitvoering:** De bewegingsruimte zit vooral in de manier waarop de taken worden uitgevoerd. Waterschappen kunnen bijvoorbeeld kiezen voor innovatieve technieken of samenwerkingsverbanden om de taken efficiënter en effectiever uit te voeren. Daarin zit tevens de keuze welke afwegingen daarin worden gemaakt in bijvoorbeeld kosten versus de bijbehorende risico's, preventief versus correctief of het voorkomen van maatschappelijke schade versus het betalen van schadeclaims.

2.2. Bestuurlijke afspraken met derden

- **Enige bewegingsruimte:** Bestuurlijke afspraken bieden meer ruimte voor eigen invulling en maatwerk. Waterschappen kunnen bijvoorbeeld samen met andere overheden en stakeholders afspraken maken over de concrete invulling van het Bestuursakkoord Water of regionale waterprogramma's. Het aanpassen of opbreken van deze afspraken kunnen risico's met zich meebrengen (bijvoorbeeld betrouwbaarheid en imago of zelf gerechtelijke procedures).
- **Ruimte voor onderhandeling:** Er is ruimte voor onderhandeling en het maken van keuzes die passen bij de lokale situatie en de specifieke ambities van het waterschap.

2.3. Zelf opgelegde ambities

- **Meeste bewegingsruimte:** Bij eigen ambities hebben waterschappen de meeste vrijheid om zelf te bepalen welke doelen ze nastreven en hoe ze die willen bereiken. Dit biedt ruimte voor innovatie, experimenten en het ontwikkelen van eigen beleid.
- **Afhankelijk van financiële middelen:** De bewegingsruimte bij eigen ambities is wel afhankelijk van de beschikbare financiële middelen en de steun van het bestuur en de stakeholders.

2.4. Samenvattend

De bestuurlijke bewegingsruimte van waterschappen neemt toe van wettelijke kerntaken naar zelf opgelegde ambities. Bij wettelijke kerntaken is de bewegingsruimte zeer beperkt, terwijl er bij zelf opgelegde ambities meer vrijheid is om te bepalen wat het waterschap wil bereiken en hoe. Bestuurlijke afspraken zitten hier tussenin, met ruimte voor onderhandeling en maatwerk, maar binnen de kaders van wet- en regelgeving.

3. Overzicht ambities, indeling en duiding op categorie en wetgeving

Categorie-indeling

Op basis van de definities van de categorieën van de taakstelling en ambities van het waterschap (hoofdstuk 1), vindt u in dit hoofdstuk een indeling die hier logischerwijs uit volgt.

Disclaimer

Hierbij kan als disclaimer worden opgemerkt dat de grens tussen wettelijke kerntaken, bestuurlijke afspraken en eigen ambities niet altijd 'met een schaarste' te knippen zijn. Het grootste deel van ons waterschapswerk is gekoppeld aan onze wettelijke kerntaken. De ambities die wij hieraan hebben gekoppeld, gaan soms verder dan vanuit onze wettelijke taak strikt noodzakelijk is. Een voorbeeld: Gewasbeschermingsmiddelen i.r.t. waterkwaliteit. Een wettelijk kerntaak van het waterschap is de zorg voor de waterkwaliteit in haar beheergebied. Strikt genomen valt toelating (en gebruik) van gewasbeschermingsmiddelen buiten de bevoegdheid van het waterschap. Toch heeft het waterschap de ambitie om 'Te streven naar beperken normoverschrijdingen door verdergaande verbetering van de regionale waterkwaliteit. Dit ondersteund door metingen, onderzoek naar bronnen en stimuleren van duurzaam gebruik'.

Dit hoofdstuk start met een korte leeswijzer van het logboek van de expeditie watervisie. Daarna vindt u de indeling van deze 22 ambities in de categorie 'wettelijk', 'bestuurlijke afspraken' en 'eigen ambities'. De onderbouwing van deze indeling vindt u in hoofdstuk 4.

3.1. Leeswijzer Ambities Watervisie

De midterm review (light) heeft tot doel om het AB in positie te brengen om bijstelling te doen op de ambities in de Watervisie. Maar waar hebben we het dan over? Deze leeswijzer geeft inzicht in waar u de ambities kunt vinden die als basis hebben gediend voor de Watervisie.

De ambities zijn beschreven in het Logboek van de expeditie watervisie (vastgesteld in het AB van 26 mei 2020) en kent de volgende opbouw:

- Doel en betekenis van de watervisie (blz. 5)
- Input van de buitenwereld verwoord in acht trends en ontwikkelingen die impact hebben op ons dagelijkse werk en zijn geïdentificeerd (blz. 9 van het Logboek).
- Deze trends en ontwikkeling hebben de basis gelegd voor de ontwikkeling van ambitievarianten (blz. 12 t/m 17 van het Logboek) op 22 verschillende onderwerpen.
- Op basis van de richting die het Algemeen Bestuur heeft meegegeven heeft het Dagelijks Bestuur een voorstel gedaan voor de voorkeursambitieniveaus op de 22 onderwerpen en vastgesteld door het AB. (bijlage 1 van het Logboek).

In bijlage 1 van het Logboek vindt u voor de vier (begrotings)programma's van ons waterschap de 22 onderwerpen waarop ambities zijn geformuleerd (geel omcirkeld in onderstaande figuur).

Vervolgens is per onderwerp aangegeven:

- De aanleiding en ontwikkelingen rond het betreffende onderwerp.
- Wat de huidige inspanning en/of beleid is (H). Deze is telkens als een grijs gekleurde balk per onderwerp aangegeven.
- VR is het destijds door het AB vastgestelde ambitieniveau. In onderstaande figuur groen omcirkeld.
- Wat de bestuurlijke aandachtspunten zijn.
- Welke type maatregelen, houding en gedrag passen bij het beschreven ambitieniveau (in termen van meer en minder).
- De meer- of minderkosten in de begroting 2030 t.o.v. de begroting 2020. In onderstaande figuur met rood omcirkeld.

Onderwerp	Aanleiding en ontwikkelingen	+ VR -	Ambitiesniveau	Bestuurlijke aandachtspunten	Maatregelen, rol, houding en gedrag	Kosten * / ** ten opzichte van huidig
Maatschappij en organisatie	1. Klimaatdoel (CO2 en overige broeikasgassen) De opgave om de nationale broeikasgasuitstoot in 2030 met 49% terug te dringen ten opzichte van 1990 is het centrale doel van het Klimaatakkoord. Dit thema heeft relatie met de onderwerpen MBO-4 en WK-4.	- Het klimaat wijzigt - Bewustwording over problematiek uitstoot broeikasgassen neemt toe - Meer technische mogelijkheden om uitstoot van broeikasgassen te beperken - Sector heeft zich geëngagementeerd aan Klimaatakkoord en wil verder gaan - Methaan, lachgas en verbruik biogas bepalen 70% van onze CO2 emissies. Hiervoor zijn vooralsnog geen reductie- of compensatie-maatregelen voorzien. - In voorjaar 2020 komt UW met handreiking interpretatie Klimaatakkoord afspraken - Landelijke afspraak is dat CO2 reductie vanuit veenweidegebied ten laste komt van de functie waarvoor het peil wordt gehanteerd (landbouw). Het waterschap heeft daar zelf dus geen reductieopgave.	H In 2030 hebben is de uitstoot van broeikasgassen niet gegroeid ten opzichte van 2020.	- We handhaven het huidige inspanningsniveau en minder doelbereik (doel 2030 klimaatakkoord) is acceptabel. - We laten zien dat we een stap zetten t.a.v. afspraken klimaatakkoord. - Voorbeeldfunctie wat betreft duurzaamheid vanuit het waterschap.	- Gebruikelijke samenwerking voortzetten met bedrijven en kennisinstellingen om kennis te ontwikkelen. - Reeds voorziene aanpassingen voor dit ambitieniveau in organisatie en werkprocessen uitvoeren.	Range: 0 min.
			- In 2030 is de uitstoot van broeikasgassen niet gegroeid ten opzichte van 2020.	- Gelijk aan huidig.	- Gelijk aan huidig.	Range: 0 min.
			VR In 2030 hebben wij in onze organisatie en werkprocessen ten minste 49% broeikasgas reductie gerealiseerd ten opzichte van 1990 (niveau landelijke inzet).	- We leveren extra inspanningen t.b.v. bereiken doel 2030 - We leven afspraken klimaatakkoord aantoonbaar na. - Voorbeeldfunctie in maatschappij vanuit het waterschap - We streven naar een kosteneffectieve aanpak. De wijze waarop dit gebeurt, wordt nader onderzocht.	- Meer intensieve samenwerking met bedrijven en kennisinstellingen om kennis te ontwikkelen en duurzamer te werken - Fors meer aanpassingen in organisatie en werkprocessen nodig	Range: 2 tot 5 min. Duiding: CO2 compensatie maatregelen en investeringen in aanpassen bedrijfsprocessen (zoals afdekken zuiveringen)
+ In 2030 hebben wij in onze organisatie en werkprocessen 60% broeikasgas reductie gerealiseerd.	- We leveren fors meer inspanningen en gaan verder (sneller) dan de afspraken uit het klimaatakkoord. - Voorloper wat betreft duurzaamheid vanuit het waterschap.	- Fors meer samenwerking met bedrijven en kennisinstellingen om kennis te ontwikkelen en duurzamer te werken. - Zeer fors meer aanpassingen in organisatie en werkprocessen nodig.	Range: 2 tot 5 min. Duiding: substantiële CO2 compensatie maatregelen en investeringen in aanpassen bedrijfsprocessen (zoals afdekken zuiveringen).			

3.2. Categorie wettelijk

NR	Ambitie WV 2030	Wetgeving*
1	Optimalisatie beoordeling, ontwerpen en beheer van waterkeringen <i>We werken proactiever aan het ontwikkelen van kennis en innovatie.</i>	- Omgevingswet - Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) - Deltawet waterveiligheid - Wet op de waterkering (opgegaan in de omgevingswet)
2	Communicatie over waterveiligheid en meerlaagsveiligheid <i>Het waterschap communiceert actief over waterveiligheid (website en dergelijke) en intensief als daar aanleiding voor is.</i>	- Omgevingswet - Wet veiligheidsregio's (Wvr) - Wet openbaarheid van bestuur (Wob) - Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)
3	Grondwaterbeheer (rol en positie) <i>We willen meer invloed hebben op het grondwaterbeheer (vergunningverlening, regulering onttrekkingen, beleid andere betrokken overheden). Daarnaast passen we ons watersysteem daar waar mogelijk aan, zodat we de waterbeschikbaarheid vergroten.</i>	- Omgevingswet - Provinciale verordeningen - Deltawet waterveiligheid en zoetwatervoorziening
4	HWBP <i>In 2045 voldoen alle keringen aan de waterveiligheidsnormen.</i>	- Deltawet waterveiligheid en zoetwatervoorziening - Omgevingswet - Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) - Regeling subsidies Hoogwaterbescherming

5	Gewasbeschermingsmiddelen i.r.t. waterkwaliteit <i>Streven naar beperken normoverschrijdingen door verdergaande verbetering van de regionale waterkwaliteit. Dit ondersteund door metingen, onderzoek naar bronnen en stimuleren duurzaam gebruik.</i>	- Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Wgb) - Kaderrichtlijn Water (KRW) - Omgevingswet
6	KRW (sectoraal versus integraal) <i>We voeren de afgesproken KRW maatregelen vanuit een integrale aanpak uit en volgen de ontwikkelingen.</i>	- Kaderrichtlijn Water (KRW) - Omgevingswet - Besluit kwaliteit leefomgeving
7	Waterkwaliteit i.r.t. nutriënten <i>We nemen specifieke maatregelen op de RWZI's om toename van emissies te beperken.</i>	- Kaderrichtlijn Water (KRW): - Omgevingswet - Meststoffenwet - Besluit activiteiten leefomgeving - Richtlijn stedelijk afvalwater
8	Biodiversiteit <i>We gaan ons meer inzetten op behoud en herstel van biodiversiteit.</i>	- Omgevingswet - Kaderrichtlijn Water (KRW) - Natura 2000 (EU-richtlijn) - Provinciale omgevingsverordeningen - Natuurherstelwet (treedt hoogstwaarschijnlijk op korte termijn in werking)
9	Overige wateren (niet KRW lichamen) <i>Onze focus ligt op het uitvoeren van maatregelen in de KRW waterlichamen. Voor de overige wateren nemen we ad hoc maatregelen waar signalen uit de omgeving daartoe aanleiding geven.</i>	- Omgevingswet - Provinciale verordeningen - Kaderrichtlijn Water (KRW)

*Opgesomde wetgeving is niet uitputtend

3.3. Bestuurlijke afspraken met derden

NR	Ambitie WV 2030	Afspraken en besluiten
10	Klimaatneutraal (CO2 en overige broeikasgassen) <i>In 2030 hebben wij in onze organisatie en werkprocessen ten minste 49% broeikasgas reductie gerealiseerd ten opzichte van 1990 (niveau landelijke inzet).</i>	Sectorafpraak klimaatakkoord <i>Uitwerking in beleid:</i> Beleidskader DuurzaamDoen Algemeen bestuur (besluitvormende vergaderingen) 22 maart 2022 13:30:00, Waterschap Drents Overijsselse Delta (wdodelta.nl)
11	Circulariteit <i>In 2050 is onze bedrijfsvoering 100% circulair. Tussendoel voor 2030 is dat we dan 50% minder primaire grondstoffen gebruiken.</i>	Sectorafpraak Grondstoffenakkoord <i>Uitwerking in beleid:</i> Beleidskader DuurzaamDoen Algemeen bestuur (besluitvormende vergaderingen) 22 maart 2022 13:30:00, Waterschap Drents Overijsselse Delta (wdodelta.nl)

12	Samenwerking met grote lozers <i>Samenwerking met grote lozers versterken.</i>	Overeenkomsten met bedrijven t.a.v. afvalwater <i>Uitwerking in beleid:</i> AB besluit maart 2023: Actualisatie beleidskader afvalwater bedrijven Algemeen bestuur (besluitvormende vergaderingen) 07 maart 2023 13:30:00, Waterschap Drents Overijsselse Delta (wdodelta.nl)
13	Klimaatadaptatie landelijk gebied (voorzieningenniveau) <i>Aansturing vanuit watersysteem is gericht op huidig voorzieningenniveau en voortzetten huidig grondgebruik tot 2030. Voor de periode richting 2050 signaleren we dat voor veenweide en hoge zandgronden het kunnen bedienen van huidige functies kwetsbaar wordt. We richten het watersysteem zoveel mogelijk robuust in, we stimuleren adaptatie door grondgebruikers en gaan actief in gesprek met gebiedspartners over de ruimtelijke ordening.</i>	NBW en Deltaprogramma <i>Uitwerking in beleid:</i> AB besluit Position Paper Water en bodem sturend april 2024: https://bestuursinformatie.wdodelta.nl/Vergaderingen/Algemeen-bestuur-besluitvormende-vergaderingen/2024/16-april/13:30
14	Klimaatadaptatie stedelijk gebied - positie <i>Stedelijk gebied is in 2050 ingericht rekening houdend met het toekomstige klimaat. We helpen gemeenten en bewoners met kennis en expertise hun klimaatplannen te realiseren.</i>	NBW en Deltaprogramma <i>Uitwerking in beleid:</i> • AB besluit Position Paper Water en bodem sturend april 2024: https://bestuursinformatie.wdodelta.nl/Vergaderingen/Algemeen-bestuur-besluitvormende-vergaderingen/2024/16-april/13:30 • Samenwerking RIVUS en Fluvius • Kadernotitie stedelijk water AB 14 december 2021: https://bestuursinformatie.wdodelta.nl/Vergaderingen/Algemeen-bestuur-besluitvormende-vergaderingen/2021/14-december/13:30/

3.4. Zelf opgelegde ambities

NR	Ambitie WV 2030	Beleid en besluiten
15	Opkomende stoffen (incl. medicijnresten) <i>Agenderen / stimuleren bronmaatregelen door meer onderzoek naar risico's en doelmatigheid van maatregelen. Situatie evalueren in de periode 2027-2030.</i>	AB besluit december 2020: Vervolgaanpak opkomende stoffen AB-voorstel-Vervolgaanpak-opkomende-stoffen.pdf (wdodelta.nl)
16	Maaiveldaling Veenweidegebieden <i>Tot 2030 peil volgt functie. Daar waar afgesproken nemen wij technische maatregelen om maaiveldaling zo veel mogelijk te remmen, uitgaande van huidig grondgebruik. Voor lange termijn, richting 2050, houden we er rekening mee dat functies en grondgebruik veranderen. Bij de vorming van een visie en strategie voor de toekomst kiezen we een proactieve rol.</i>	Watervisie Waterbeheerprogramma
17	Multifunctioneel gebruik dijken <i>"Ja mits"-beleid t.a.v. initiatieven derden over multifunctioneel gebruik waterkeringen</i>	Beleid medegebruik assets AB 31 oktober 2017: https://bestuursinformatie.wdodelta.nl/Vergaderingen/Algemeen-bestuur-besluitvormende-vergaderingen/2017/31-oktober/13:30/Recreatief-medegebruik
18	Energiebesparing op RWZI's <i>T.o.v. 2020, is in 2025, 10% energiebesparing gerealiseerd in onze RWZI's.</i>	Watervisie Waterbeheerprogramma
19	Samenwerking met gemeenten t.a.v. afkoppelen regenwater <i>We werken actief samen met de gemeenten om regenwater af te koppelen van het riool. We helpen gemeenten jaarlijks om 1 % verhard oppervlak af te koppelen.</i>	Watervisie
20	Grondstoffen uit afvalwater (als onderdeel van circulair) <i>We blijven participeren in de landelijk Energie- en Grondstoffenfabriek en in diverse STOWA-onderzoeken. We beperken het gebruik hulpstoffen bij de rwzi's.</i>	Beleidskader DuurzaamDoen Algemeen bestuur (besluitvormende vergaderingen) 22 maart 2022 13:30:00, Waterschap Drents Overijsselse Delta (wdodelta.nl)

21	Digitale transformatie <i>Het komend decennium gaan we actief nieuwe technieken en innovaties toepassen in onze organisatie waardoor 15% van de uitstroom pensioengerechtigd personeel wordt opvangen.</i>	Watervisie Waterbeheerprogramma
22	Energieneutraal <i>Wij wekken in 2025 evenveel elektriciteit op als we verbruiken.</i>	Beleidskader DuurzaamDoen Algemeen bestuur (besluitvormende vergaderingen) 22 maart 2022 13:30:00, Waterschap Drents Overijsselse Delta (wdodelta.nl)

4. Onderbouwing indeling ambities in categorieën

4.1. De optimalisatie van de beoordeling, ontwerpen en beheren van waterkeringen en dijken

Hoewel de wet niet expliciet spreekt over "optimalisatie", is het inherent aan de taak van waterschappen om te streven naar de meest effectieve en efficiënte manier om waterkeringen te beoordelen, ontwerpen en beheren. Dit betekent dat ze voortdurend moeten zoeken naar verbeteringen en innovaties om de veiligheid van waterkeringen te waarborgen en tegelijkertijd rekening te houden met andere belangen, zoals kosten, milieu en ruimtelijke ordening.

Besluit Beoordeling Waterkeringen (BBW): Dit besluit geeft nadere regels over hoe waterkeringen moeten worden beoordeeld op hun veiligheid. Waterschappen zijn verplicht om hun waterkeringen regelmatig te beoordelen volgens de normen in het BBW.

Waterwet Uitvoeringsbesluit (Wub): Het Wub geeft nadere regels over het beheer en onderhoud van waterkeringen. Waterschappen zijn verplicht om hun waterkeringen te onderhouden en te zorgen dat ze voldoen aan de veiligheidsnormen.

Concrete voorbeelden van optimalisatie:

- Gebruik van nieuwe technologieën. Waterschappen kunnen bijvoorbeeld gebruik maken van drones, sensoren en digitale modellen om de staat van waterkeringen beter te monitoren en te voorspellen waar onderhoud nodig is.
- Innovatieve dijkontwerpen: Waterschappen kunnen nieuwe dijkontwerpen toepassen die beter bestand zijn tegen extreme weersomstandigheden, zoals klimaatbestendige dijken of dijken met een natuurlijke uitstraling.
- Risicogestuurd beheer: Waterschappen kunnen een risicogestuurde aanpak hanteren voor het beheer van waterkeringen, waarbij ze prioriteit geven aan de waterkeringen met het hoogste risico op falen.

4.2. Communicatie over waterveiligheid en meerlaagsveiligheid

De zorg voor waterveiligheid is een wettelijke taak van het waterschap. Hoewel communicatie over de waterveiligheid en meerlaagsveiligheid niet expliciet als zodanig in de wet wordt genoemd. Deze taak vloeit voort uit de bredere verantwoordelijkheid van waterschappen voor waterveiligheid en crisisbeheersing.

Wettelijk kader:

Omgevingswet: De Omgevingswet geeft waterschappen de taak om te zorgen voor de veiligheid tegen overstromingen. Dit omvat niet alleen het bouwen en onderhouden van waterkeringen, maar ook het informeren van het publiek over de risico's van overstromingen en de maatregelen die worden genomen om deze risico's te beperken.

Wet veiligheidsregio's (Wvr): De Wvr geeft veiligheidsregio's, waar waterschappen deel van uitmaken, de taak om te zorgen voor crisisbeheersing. Dit omvat ook het informeren van het publiek over dreigende gevaren en de maatregelen die moeten worden genomen in geval van een crisis.

Meerlaagsveiligheid: Meerlaagsveiligheid is een strategie waarbij niet alleen wordt vertrouwd op dijken en waterkeringen, maar ook op andere maatregelen om de gevolgen van overstromingen te beperken. Dit kunnen bijvoorbeeld maatregelen zijn om mensen te evacueren, gebouwen waterbestendig te maken of noodvoorzieningen te treffen. Communicatie over meerlaagsveiligheid is belangrijk om

ervoor te zorgen dat mensen weten wat ze moeten doen in geval van een overstroming en hoe ze zich kunnen voorbereiden op een dergelijke situatie.

Concrete voorbeelden van communicatie:

- Informatiebijeenkomsten: Waterschappen organiseren regelmatig informatiebijeenkomsten voor bewoners van gebieden met een verhoogd risico op overstromingen.
- Websites en sociale media: Waterschappen gebruiken websites en sociale media om informatie te delen over waterveiligheid, meerlaagsveiligheid en actuele ontwikkelingen.
- Oefeningen: Waterschappen houden regelmatig oefeningen om de crisisbeheersing te testen en om bewoners te informeren over wat ze moeten doen in geval van een overstroming.

Conclusie: Communicatie over waterveiligheid en meerlaagsveiligheid is een essentieel onderdeel van de wettelijke taak van waterschappen om te zorgen voor de veiligheid van mensen en goederen tegen overstromingen. Door open en transparant te communiceren over de risico's en de maatregelen die worden genomen, kunnen waterschappen het vertrouwen van het publiek winnen en ervoor zorgen dat mensen goed voorbereid zijn op een mogelijke overstroming.

4.3. Grondwaterbeheer

Het grondwaterbeheer is in Nederland uitdagend georganiseerd met een verdeling van taken en verantwoordelijkheden over verschillende overheden. De taken en verantwoordelijkheden voor grondwater liggen bij de provincies, gemeenten en de waterbeheerders (het Rijk en de waterschappen). Daarbij hebben particulieren op eigen terrein een eigen verantwoordelijkheid voor het grondwater. De onderstaande afbeelding biedt een overzicht van de verantwoordelijkheden van betrokken overheden en particulieren met betrekking tot grondwater.

Figuur 1 Verantwoordelijkheden met betrekking tot en samenwerking op grondwater (Unie van Waterschappen), onder de kleine onttrekkingen waarvoor het waterschap bevoegd gezag is behoren ook de bronbemalingen en bodem- en grondwatersaneringen.

Wettelijk kader:

Omgevingswet: De Omgevingswet geeft waterschappen een algemene taak om te zorgen voor het waterbeheer in hun gebied. Dit omvat zowel oppervlaktewater als grondwater. Hoewel grondwaterbeheer niet expliciet wordt genoemd, valt het wel onder de bredere verantwoordelijkheid van waterschappen voor het waterbeheer.

Provinciale milieuverordeningen: Provincies hebben milieuverordeningen waarin specifieke regels zijn opgenomen over het grondwaterbeheer. Waterschappen zijn verplicht om deze verordeningen uit te voeren.

Watervergunningen: Waterschappen verlenen vergunningen voor activiteiten die van invloed kunnen zijn op het grondwater, zoals het onttrekken van grondwater voor drinkwater of beregening.

Taken van waterschappen op het gebied van grondwaterbeheer:

- Monitoring van de grondwaterstand en -kwaliteit: Waterschappen meten regelmatig de grondwaterstand en -kwaliteit om inzicht te krijgen in de toestand van het grondwater en eventuele problemen te signaleren.
- Beheer van de grondwaterstand: Waterschappen kunnen maatregelen nemen om de grondwaterstand te beïnvloeden, bijvoorbeeld door het peil van sloten en kanalen aan te passen of door het infiltreren van water in de bodem.
- Bescherming van de grondwaterkwaliteit: Waterschappen nemen maatregelen om de grondwaterkwaliteit te beschermen, bijvoorbeeld door het verminderen van verontreiniging door landbouw en industrie.
- Vergunningverlening en handhaving: Waterschappen verlenen vergunningen voor activiteiten die van invloed kunnen zijn op het grondwater en handhaven de regels om ervoor te zorgen dat het grondwater niet wordt overbelast of verontreinigd.

4.4. HWBP

Het landelijk Hoogwaterbeschermings programma (HWBP) heeft als doel in 2050 alle primaire keringen in Nederland te laten voldoen aan de wettelijke veiligheidsnormen. Dit betekent dat uiterlijk in 2050 alle keringen moeten voldoen, maar het kan ook eerder. Bij de totstandkoming van de Watervisie in 2020 is er voor gekozen om 2045 als deadline te stellen om te voldoen aan de wettelijke veiligheidsnormen. Deze eigen ambitie is inmiddels in 2024 bij besluitvorming van het algemeen bestuur bijgesteld naar 2050 en daarmee in lijn met de landelijk vastgestelde wettelijke kaders.

De taak van WDODelta om alle keringen te laten voldoen aan de veiligheidsnormen, is een Wettelijke verplichting. De redenering is als volgt:

- Deltawet waterveiligheid en zoetwatervoorziening (grotendeels opgegaan in de omgevingswet) Deze wet stelt wettelijke normen voor de veiligheid van waterkeringen in Nederland. Waterschappen zijn verplicht om ervoor te zorgen dat hun keringen voldoen aan deze normen.
- Nationaal Bestuursakkoord Waterveiligheid (NBW): Dit akkoord, gesloten tussen het Rijk en de waterschappen, bevat concrete afspraken over de versterking van dijken en andere waterkeringen om te voldoen aan de wettelijke normen.
- Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP): Dit programma is het uitvoeringsinstrument van het NBW en beschrijft de concrete projecten die worden uitgevoerd om de waterveiligheid te verbeteren. WDODelta is actief betrokken bij de uitvoering van het HWBP in haar beheergebied.
- Hoewel de ambitie om in 2045 voor alle keringen te voldoen aan de veiligheidsnormen ambitieus is, is het in de kern een wettelijke verplichting. De wettelijke kaders stellen immers eisen aan de veiligheid van waterkeringen, en waterschappen zijn verantwoordelijk voor het voldoen aan deze eisen.

4.5. Gewasbeschermingsmiddelen i.r.t. waterkwaliteit

De ambitie om normoverschrijdingen van gewasbeschermingsmiddelen te beperken en de focus op het verbeteren van de waterkwaliteit, is een Wettelijke verplichting.

Wettelijk kader:

- De Kaderrichtlijn Water (KRW) en de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Wgb) stellen strenge eisen aan de waterkwaliteit en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Het streven naar het beperken van normoverschrijdingen en het verbeteren van de waterkwaliteit vloeit voort uit deze wettelijke verplichtingen.

4.6. KRW

De ambitie om de afgesproken KRW-maatregelen vanuit een integrale aanpak uit te voeren en de ontwikkelingen te volgen, is een Wettelijke verplichting. De Kaderrichtlijn Water (KRW) is een Europese richtlijn die is geïntegreerd in de Nederlandse wetgeving, waaronder de Omgevingswet.

4.7. Waterkwaliteit i.r.t. nutriënten

De ambitie van WDODelta om specifieke maatregelen te nemen op RWZI's om de toename van emissies te beperken, valt binnen de categorie "Wettelijke verplichtingen".

De redenering is als volgt:

De ambitie van WDODelta is direct gerelateerd aan het voldoen aan de eisen van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). De KRW stelt doelen voor de waterkwaliteit, waaronder het beperken van nutriënten. Door maatregelen te nemen op RWZI's werkt WDODelta actief aan het behalen van deze doelen en het voldoen aan de wettelijke verplichtingen die voortvloeien uit de KRW.

4.8. Biodiversiteit

De ambitie om 'zich meer in te zetten op het behoud en herstel van biodiversiteit' is een wettelijke verplichting.

De reden hiervoor is dat het beschermen en bevorderen van biodiversiteit een belangrijk onderdeel is van verschillende wetten en regels waaraan het waterschap zich moet houden. De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) en de Wet natuurbescherming stellen bijvoorbeeld duidelijke eisen aan de ecologische toestand van wateren en de bescherming van soorten en Habitats.

Hoewel het waterschap binnen deze wettelijke kaders enige ruimte heeft om eigen accenten te leggen en ambities te formuleren, is de kern van deze ambitie - het behoud en herstel van biodiversiteit - geworteld in wettelijke verplichtingen. Het gaat dus niet om een geheel vrijblijvende keuze, maar om een verantwoordelijkheid die voortvloeit uit de wet.

4.9. Overige wateren (niet KRW lichamen)

De ambitie om de focus te leggen op maatregelen binnen de KRW-waterlichamen en voor overige wateren ad hoc maatregelen te nemen naar aanleiding van signalen uit de omgeving, is een wettelijke verplichting.

De reden hiervoor is dat de Kaderrichtlijn Water (KRW) de basis vormt voor het waterbeleid in Europa, en dus ook voor de Nederlandse waterschappen. De KRW stelt specifieke doelen voor de

waterkwaliteit en ecologische toestand van de aangewezen waterlichamen (KRW-waterlichamen). Het focussen op maatregelen binnen deze waterlichamen is daarom in lijn met de wettelijke verplichtingen die voortvloeien uit de KRW.

Hoewel het nemen van ad hoc maatregelen voor overige wateren op basis van signalen uit de omgeving een zekere mate van flexibiliteit en eigen initiatief suggereert, blijft het doel van deze maatregelen - het beschermen en verbeteren van de waterkwaliteit - uiteindelijk verankerd in de wettelijke taken van het waterschap. Het waterschap heeft immers de algemene plicht om te zorgen voor schoon en gezond water in zijn beheergebied, ook in wateren die niet specifiek onder de KRW vallen.

4.10. Klimaatneutraal (CO2 en overige broeikasgassen)

De ambitie om in 2030 ten minste 49% broeikasgas te reduceren ten opzichte van 1990 (gelijk aan de landelijke inzet), is een bestuurlijke afspraak. Deze ambitie is direct gekoppeld aan de landelijke inzet voor broeikasgasreductie. Er zijn afspraken gemaakt op landelijk niveau (Klimaatakkoord) waaraan het WDODelta zich heeft toegevoegd.

Concrete doelstelling: De ambitie is concreet geformuleerd met een specifiek reductiepercentage en een deadline. De afspraak gaat verder dan een algemene intentie.

Verankering in beleid: Om deze ambitie te realiseren, is deze verankerd in beleidsplannen, programma's en afspraken met andere overheden en stakeholders. En past daarmee bij de aard van bestuurlijke afspraken.

Hoewel het streven naar klimaatneutraliteit in bredere zin een eigen ambitie kan zijn, is het concreet maken van deze ambitie met een specifieke doelstelling en een koppeling aan de landelijke inzet dus een bestuurlijke afspraak. Het betekent dat er afstemming en samenwerking plaatsvindt met andere partijen om tot deze gezamenlijke doelstelling te komen.

4.11. Circulariteit

De ambitie om in 2030, 50% minder primaire grondstoffen te gebruiken en 100% in 2050 is een bestuurlijke afspraak en is in lijn met de Nationale Agenda Nederland Circulair 2050 en het Grondstoffenakkoord. Dit zijn nationale beleidsdocumenten waarin afspraken zijn gemaakt over de transitie naar een circulaire economie. Het bereiken van deze concrete doelstellingen vereist samenwerking met andere partijen, zoals het Rijk, provincies, gemeenten, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Dit past bij de aard van bestuurlijke afspraken.

4.12. Samenwerking met grote lozers

De ambitie om de samenwerking met grote lozers te versterken, valt binnen de categorie "Bestuurlijke afspraken". In de Watervisie 2030 wordt samenwerking met grote lozers genoemd als een middel om de waterkwaliteit te verbeteren en innovaties te stimuleren. Deze samenwerkingen zijn veelal gebaseerd op overeenkomsten en (bestuurlijke) afspraken tussen het waterschap en de betreffende bedrijven. Hoewel de Watervisie samenwerking met grote lozers aanmoedigt, is het geen wettelijke verplichting. Het is een strategische keuze van WDODelta om deze samenwerkingen aan te gaan, wat past binnen de definitie van "Bestuurlijke afspraken". Hoewel de samenwerking zelf geen wettelijke verplichting is, kunnen de afspraken die daaruit voortvloeien wel deel gerelateerd zijn aan wettelijke kaders, zoals de Kaderrichtlijn Water (KRW).

4.13. Klimaatadaptatie landelijk gebied (voorzieningen niveau)

De ambitie om de aansturing van het watersysteem tot 2030 te richten op het huidige grondgebruik en voorzieningenniveau, met een signaalfunctie voor mogelijke kwetsbaarheden richting 2050 is een bestuurlijke afspraak. Deze ambitie is tot stand gekomen op basis van het Watervisie 2023,

participatietraject. Het is een pragmatische keuze om de huidige situatie te continueren, terwijl er vanuit de in 2024 vastgestelde position paper Water en Bodem sturend, wordt gewerkt aan lange termijn oplossingen.

Hoewel de ambitie om het huidige voorzieningenniveau tot 2030 te handhaven voortkomt uit bestuurlijke afspraken, toont het proactieve signaleren van kwetsbaarheden en de focus op transformatie richting 2050 ook een duidelijke eigen ambitie van WDODelta. Het is een combinatie van pragmatisme op de korte termijn en ambitie op de lange termijn, waarbij samenwerking met belanghebbenden cruciaal is.

4.14. Klimaatadaptatie stedelijk gebied

De ambitie van het waterschap om het stedelijk gebied in 2050 klimaatbestendig in te richten en gemeenten en bewoners hierbij te helpen met kennis en expertise, is een 'Bestuurlijke afspraak'.

De redenering hierbij is als volgt:

- **Klimaatadaptatie is een gedeeld belang.** Het is een maatschappelijke opgave die samenwerking vereist tussen verschillende overheden (waterschap, gemeenten, provincie, Rijk) en andere belanghebbenden (bewoners, bedrijven).
- **Het waterschap heeft een adviserende en ondersteunende rol.** Het helpt gemeenten en bewoners bij het realiseren van hun klimaatplannen, maar is niet verantwoordelijk voor de uitvoering ervan. Dit sluit aan bij de aard van bestuurlijke afspraken, waar partners samenwerken aan een gezamenlijk doel.
- **Kennisdeling en expertise zijn cruciaal.** Het waterschap deelt zijn kennis en expertise op het gebied van klimaatadaptatie met gemeenten en bewoners. Dit past bij de focus op samenwerking en afstemming die kenmerkend is voor bestuurlijke afspraken.

Hoewel het waterschap een actieve rol speelt in het ondersteunen van klimaatadaptatie, ligt de primaire verantwoordelijkheid voor de inrichting van het stedelijk gebied bij de gemeenten. Het waterschap werkt samen met hen en andere partners om ervoor te zorgen dat klimaatadaptatie wordt meegenomen in de plannen en projecten. Dit maakt het een bestuurlijke afspraak.

4.15. Opkomende stoffen (incl. medicijnresten)

De ambitie om opkomende (zorgwekkende) stoffen te agenderen, bronmaatregelen te stimuleren en de situatie te evalueren in de periode 2027-2030 valt niet direct onder een expliciete wettelijke taak of verplichting voor waterschappen. Echter, er zijn wel verschillende wettelijke kaders en beleidsdoelstellingen die hier indirect op van toepassing zijn. Het waarmaken van deze ambitie vereist nauwe samenwerking met andere partijen.

Wettelijk kader:

- **Kaderrichtlijn Water (KRW):** De Europese KRW stelt algemene doelen voor de chemische en ecologische kwaliteit van waterlichamen. Hoewel opkomende stoffen niet expliciet worden genoemd, kunnen ze wel onder de bredere doelstellingen van de KRW vallen. Waterschappen hebben de plicht om de KRW te implementeren en te werken aan het bereiken van goede waterkwaliteit.
- **Besluit kwaliteitseisen en monitoring water (BKMW):** Dit besluit geeft invulling aan de KRW en stelt specifieke eisen aan de monitoring en beoordeling van de waterkwaliteit. Opkomende stoffen kunnen worden opgenomen in monitoringsprogramma's als onderdeel van de evaluatie van de waterkwaliteit.
- **Drinkwaterrichtlijn:** De Europese Drinkwaterrichtlijn stelt eisen aan de kwaliteit van drinkwater. Opkomende stoffen kunnen een risico vormen voor de drinkwaterkwaliteit. Hoewel waterschappen niet direct verantwoordelijk zijn voor de productie van drinkwater, hebben ze wel een rol in het beschermen van de bronnen van drinkwater en het waarborgen van een goede waterkwaliteit.

- Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW): In het NBW hebben Rijk en waterschappen afspraken gemaakt over de aanpak van waterkwaliteit, waaronder het verminderen van de emissies van stoffen naar het water. Hoewel opkomende stoffen niet specifiek worden genoemd, past de ambitie om deze stoffen aan te pakken wel binnen de bredere doelstellingen van het NBW.

4.16. Maaiveldddaling Veenweide gebieden

De ambitie om het peil te laten volgen op de functie, technische maatregelen te nemen en flexibele peilen in te stellen om maaiveldddaling te remmen -zonder aanpassing van grondgebruik- is een zelfopgelegde ambitie, maar met een duidelijke link naar wettelijke taken en bestuurlijke afspraken.

De redenering hierbij is als volgt:

- Eigen ambities: Het nemen van technische maatregelen en het instellen van flexibele peilen om maaiveldddaling te remmen, zonder het grondgebruik aan te passen, getuigt van een proactieve houding van het waterschap. Dit gaat verder dan alleen het voldoen aan de minimale wettelijke eisen en duidt op een eigen ambitie om bodemdaling tegen te gaan en te zoeken naar innovatieve oplossingen.
- Bestuurlijke afspraken: De ambitie "peil volgt functie" houdt in dat er afspraken worden gemaakt met belanghebbenden over het gewenste waterpeil voor verschillende functies in het veenweidegebied (bijvoorbeeld landbouw, natuur). Dit duidt op bestuurlijke afspraken, omdat het gaat om het afstemmen van belangen en het maken van gezamenlijke keuzes. Door ondertekening van het Klimaatakkoord heeft het waterschap zich verbonden aan de opgave van de Provincies om de uitstoot van CO₂ uit de veenweidegebieden te verminderen. Vanwege het belang van water bij deze opgave is er een nauwe samenwerking met de provincie Overijssel om te komen tot een veenweidestrategie 2.0
- Wettelijke taken: Het beheren van het waterpeil en het tegengaan van bodemdaling zijn taken van een waterschap. Dit is vastgelegd in de Waterwet (deels in de Omgevingswet) en de Deltawet.

Conclusie: Hoewel de ambitie om maaiveldddaling te remmen voortkomt uit de wettelijke taken van het waterschap, toont de specifieke aanpak van "peil volgt functie" en het nemen van technische maatregelen zonder grondgebruik aan te passen op bestuurlijke afspraken en eigen ambities. Het is een combinatie van het voldoen aan wettelijke taken, het maken van afspraken met belanghebbenden en het streven naar innovatieve oplossingen binnen de gegeven randvoorwaarden.

4.17. Multifunctioneel gebruik dijken

Het hanteren van een 'ja mits-beleid t.a.v. initiatieven van derden' bij multifunctioneel gebruik van dijken is een zelf opgelegde ambitie.

De reden hiervoor is dat het multifunctioneel gebruik van dijken, hoewel het kan bijdragen aan maatschappelijke doelen en mogelijk zelfs aan waterveiligheid, vaak ook raakvlakken heeft met andere beleidsterreinen en belangen. Het hanteren van een 'ja mits-beleid' impliceert dat er afspraken gemaakt moeten worden met die derden, en mogelijk ook met andere overheden of belanghebbenden.

Hoewel het waterschap hierin een zekere mate van eigen initiatief kan tonen, is het uiteindelijk de samenwerking en het maken van afspraken met anderen die bepalend zijn voor het succesvol implementeren van deze ambitie.

4.18. Energiebesparing op RWZI's

De ambitie om (t.o.v. 2020) in 2025 10% energiebesparing op e RWZI's te realiseren is op dit moment (2024) geen expliciete wettelijke taak of verplichting voor waterschappen in Nederland. Voor nu is het

nog een eigen opgelegde ambitie. Mogelijk wordt energiebesparing een wettelijke verplichting, voortvloeiend uit de natuurherstelwet. Maar deze is nog niet in werking getreden.

De volgende factoren werken stimulerend:

- **Klimaatakkoord:** In het Nederlandse Klimaatakkoord is afgesproken dat Nederland in 2050 klimaatneutraal moet zijn. Dit betekent dat ook waterschappen hun steentje moeten bijdragen aan het verminderen van de CO₂-uitstoot. Energiebesparing op RWZI's is een belangrijke manier om dit te doen, aangezien RWZI's veel energie verbruiken.
- **Europese richtlijnen:** Europese richtlijnen zoals de Energie-efficiëntierichtlijn stimuleren het gebruik van energie-efficiënte technologieën. Dit heeft ook gevolgen voor RWZI's.
- **Doelstellingen Gemeenten en Provincies:** De hebben ambitieuze doelstellingen op het gebied van duurzaamheid en energietransitie. Waterschappen worden vaak betrokken bij deze initiatieven en kunnen hierdoor gestimuleerd worden om energiebesparing op RWZI's te realiseren.
- **Maatschappelijke verwachtingen:** Er is een groeiende maatschappelijke verwachting dat waterschappen duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Energiebesparing op RWZI's past binnen deze verwachting.
- **Economische voordelen:** Energiebesparing op RWZI's kan ook leiden tot aanzienlijke kostenbesparingen voor waterschappen. Door te investeren in energie-efficiënte technologieën kunnen waterschappen hun energierekening verlagen.

Mogelijkheden voor energiebesparing op RWZI's:

- **Gebruik van energiezuinige apparatuur:** Bijvoorbeeld door het vervangen van oude pompen en beluchters door energiezuinige modellen.
- **Terugwinning van energie:** Bijvoorbeeld door het opwekken van biogas uit slib en het gebruiken van warmtepompen om warmte uit het afvalwater terug te winnen.
- **Slimme sturing:** Door het gebruik van sensoren en slimme software kan het energieverbruik van RWZI's worden geoptimaliseerd.

Conclusie:

Hoewel energiebesparing op RWZI's geen expliciete wettelijke taak of verplichting is, is het wel een belangrijk onderwerp voor waterschappen. Door de combinatie van klimaatdoelstellingen, Europese richtlijnen, lokaal beleid, maatschappelijke verwachtingen en economische voordelen is energiebesparing op RWZI's een logische en noodzakelijke stap voor waterschappen die willen bijdragen aan een duurzame toekomst.

4.19. Samenwerking met gemeenten t.a.v. afkoppelen regenwater

De ambitie om 'actief samen te werken met gemeenten om regenwater af te koppelen' en hen te 'helpen jaarlijks 1% verhard oppervlak af te koppelen' is een zelf opgelegde ambitie.

De reden hiervoor:

- **Geen wettelijke taak:** Het actief samenwerken met gemeenten en het stellen van een specifiek afkoppelingsdoel van 1% is niet expliciet voorgeschreven in de wet. Hoewel het afkoppelen van regenwater bijdraagt aan de wettelijke taken rondom waterkwaliteit en -kwantiteit, gaat deze ambitie verder dan de minimale wettelijke vereisten.
- **Geen wettelijke verplichting of bestuurlijke afspraak:** Er is geen specifieke wet of regelgeving die het waterschap verplicht om deze samenwerking aan te gaan of dit doel te stellen. Ook is het niet een afspraak die voortvloeit uit een bestuurlijk akkoord.
- **Eigen initiatief:** Het waterschap kiest er zelf voor om deze ambitie na te streven, mogelijk vanuit een bredere visie op duurzaam waterbeheer en klimaatadaptatie. Het toont een proactieve houding en de bereidheid om verder te gaan dan de basisverplichtingen.

Kortom: Deze ambitie gaat verder dan wat wettelijk vereist is of is afgesproken met andere overheden. Het is een doel dat het waterschap zichzelf stelt om een positieve bijdrage te leveren aan de waterhuishouding en de leefomgeving.

4.20. Grondstoffen uit afvalwater (als onderdeel van circulair)

De ambitie om 'te blijven participeren in de landelijke energie- en grondstoffenfabriek en in diverse STOWA-onderzoeken' en 'het gebruik van hulpstoffen bij RWZI's te beperken' is een zelf opgelegde ambitie.

De reden hiervoor:

- **Geen wettelijke taak of verplichting:** Het actief participeren in specifieke programma's zoals de landelijke energie- en grondstoffenfabriek of STOWA-onderzoeken, en het streven naar het beperken van hulpstoffen, is niet direct voorgeschreven in de wet. Hoewel het terugwinnen van grondstoffen en het verminderen van het gebruik van chemicaliën bijdraagt aan de algemene doelen van waterkwaliteit en duurzaamheid, gaat deze ambitie verder dan de minimale wettelijke vereisten.
- **Geen bestuurlijke afspraak:** Het document noemt geen specifieke bestuurlijke afspraken over participatie in deze programma's of het verminderen van hulpstoffen. Het zijn dus geen verplichtingen die voortkomen uit overeenkomsten met andere overheden.
- **Eigen initiatief:** Het waterschap kiest er zelf voor om deze ambities na te streven, wat duidt op een proactieve houding en de wens om voorop te lopen op het gebied van circulariteit en duurzaamheid. Het laat zien dat het waterschap verder wil gaan dan de basisverplichtingen en actief wil bijdragen aan de ontwikkeling van nieuwe technologieën en werkwijzen.

Kortom: Deze ambities zijn niet wettelijk verplicht of vastgelegd in bestuurlijke afspraken. Het zijn doelen die het waterschap zichzelf stelt om een actieve rol te spelen in de transitie naar een circulaire economie en om de impact van de waterzuivering op het milieu te verminderen.

4.21. Digitale transformatie

De ambitie om 'het komend decennium actief nieuwe technieken en innovaties toe te passen' en daarmee '15% van de uitstroom van pensioengerechtigd personeel op te vangen' is een zelf opgelegde ambitie.

De reden hiervoor is dat, hoewel technologische innovatie en personeelsbeleid indirect kunnen bijdragen aan de uitvoering van wettelijke taken, deze specifieke ambitie niet voortvloeit uit een wettelijke verplichting of bestuurlijke afspraak. Het is een doel dat het waterschap zichzelf stelt om de organisatie klaar te maken voor de toekomst en de uitdagingen van een veranderende arbeidsmarkt aan te gaan. Het getuigt van proactiviteit en een focus op interne verbetering en efficiëntie.

4.22. Energieneutraal

De ambitie dat het waterschap in 2025 evenveel elektriciteit opwekt als dat het gebruikt, is een zelf opgelegde ambitie (en inmiddels in 2024 bereikt).

De reden voor deze indeling is dat het streven naar energieneutraliteit, hoewel het bijdraagt aan duurzaamheid en mogelijk kostenbesparing, niet direct voortkomt uit een wettelijke taak, verplichting of bestuurlijke afspraak. Het is een doel dat het waterschap zichzelf stelt, wat past bij de definitie van zelf opgelegde ambities. Het toont initiatief en een streven naar verbetering dat verder gaat dan de basisverplichtingen.